

Man Ray

Emanuel Radzicki, američki fotograf, režiser, slikar i vajar, rođen je 27. avgusta 1890. godine.

Od 1908. do 1912. godine studirao je umetnost u Njujorku. U tom periodu je pored studija radio kao slikar i vajar.

Svoje prve značajne fotografije je izradio 1918. godine, a tada je i slikao i radio na filmu.

Sarađivao je sa Dišanom, i zajedno su stvorili američki dadaizam koji je kao pravac začet u Evropi kao radikalno otuđenje od tradicionalnih principa.

Bio je član grupe umetnika zvane „Others“.

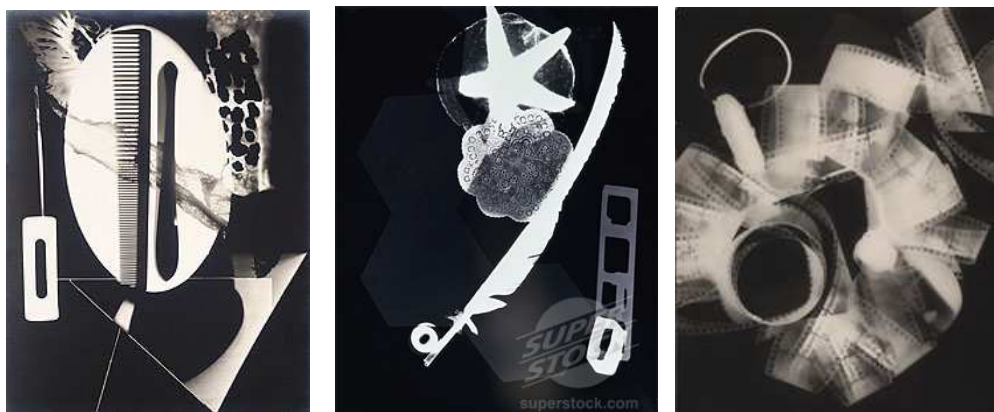
Smatrao je da dadaizam ne može da zaživi u Njujorku, i preselio se u Pariz, u umetničku četvrt Monparnas. Tamo je upoznao Alisu Prinu, koju su nazivali „Kiki iz Monparnasa“, i koja je profesionalno pozirala slikarima. Kiki je postala njegov model i objekat fotografisanja.

Bio je jedan od nezavisnih umetnika koji su se kretali u krugu pariskog dadaizma i van njega.

Poznat kao fotograf, bio je izuzetno inventivan, i radio je u mnogim medijima. Bio je prvi umetnik koji se dosledno služio fotografijom u dadaističkom kontekstu. Time je oslobodio medij od mimetičkih ograničenja koja su mu nametnuli umetnički fotografi. Svojim radom je pomogao da se fotografija uspostavi, barem unutar dadaističkih i nadrealističkih krugova, kao medij koji se smatra ravnopravnim sa slikarstvom i skulpturom.

Ostavio je veliki uticaj na razvoj fotografije, na dadaizam i na apstraktnu umetnost, kada je 1922. godine popularizovao fotogram-unikatnu fotografiju bez fotoaparata koja se izrađivala tako što se predmet stavlja direktno na fotografski papir, a zatim su se predmet i papir izlagali svetlosti. Čvrsti predmeti blokirali su svetlost da ne pogodi beli papir, tako da bi ispadali beli na slici, dok je prostor između i oko predmeta postajao crn jer ništa nije sprečavalo izlaganje papira svetlosti. Rejevi otisci su nazvani „rejografi“, i te godine je objavljena knjiga ograničenog tiraža, pod naslovom „Slasna polja“, u kojoj je bilo dvanaest rejografa.

Većina njegovih radova pomaže da se demonstrira blizak odnos između slučajne i provokativne umetnosti dadaizma i sasvim emocionalne i evokativne umetnosti nadrealizma. Takođe je koristio slučajne procese da bi napravio filmove koji imaju ista snovidna svojstva kao njegovi rejografi.

U Parizu je 1923. godine učestvovao na najvećem dadaističkom događaju „Veće bradatog srca“. Koristeći pesak, eksere i igle nasumice razbacane po neosvetljenoj filmskoj traci, stvorio je kratki, apstraktni film „Povratak razumu“ (<http://www.youtube.com/watch?v=3nrGKWMaX-4>). Ironičan je naslov ovog filma, jer halucinatorno treperenje belih predmeta koji lebde u mračnoj tmini stvara osećanje haosa koje je daleko od racionalnog. Umesto toga, predstavljao je nov pogled na svet, nadrealistički. Film ne samo što je uveo ovaj medij u pariski umetnički svet, nego je i podstakao nastanak niza eksperimentalnih filmova drugih autora.

Svoja dela je prikazao na nadrealističkoj izložbi u galeriji Pijere u Parizu 1925. godine.

Maret Openhajn, umetnica nadrealizma, mu je 1934. godine naga pozirala za seriju nadrealističkih aktova fotografija.

U kasnim godinama života Man Rej se vratio u Ameriku, u Los Anđeles, ali je ipak Monparnas smatrao svojim domom. Vratio se u Pariz, gde je i umro 18. novembra 1976. godine.

Nataša Šijačić

Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported

You are free:

- to Share - to copy, distribute and transmit the work
- to Remix - to adapt the work

Under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- Share Alike. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.
 - For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.
 - Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.
 - Nothing in this license impairs or restricts the author's moral rights.